

особистісно-вікову соціалізацію дитини в інститутах освіти, впроваджувати реформи й новітні технології освіти. У цьому контексті освітня діяльність учителя стає певним форпостом соціалізаційних впливів, з одного боку, на особистість, що формується, розвивається й здобуває необхідні для сучасного життя соціальні здібності, а з іншого – на особистість дорослого щодо повсякчасної необхідності його вторинної соціалізації. Тут основними напрямками досліджень є аналіз процесів пізнання, освоєння й трансформації специфіки соціально-професійних ролей освітян, виявлення складових системи норм і цінностей, що вироблені та прийняті в суспільстві, у певному освітньому закладі, та здатності сприймати нове, продукувати відповідно до викликів сучасності нові соціальні норми. Додамо, що набуття соціальних здібностей взаємодії в інформаційному просторі та мережі Інтернет є значущим завданням професійної соціалізації освітян, бо саме там сьогодні зосереджується широкий спектр неконтрольованої соціальної інформації, соціальні впливи якої на молодь є дуже відчутними.

Література

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М.: Медиум, 1995. – 323 с. – Режим доступа: http://skepdic.ru/wp-content/uploads/2013/05/Berger_Lukman_-_Sotcialnoe_konstruirovanie_realnosti_Skepdic.ru_.pdf.
2. Болтов Д.А. Теоретико-методологическое изучение процесса социализации в учреждениях образования // Альманах современной науки и образования. – 2009. – № 4, ч. 1. – С. 33–39. – Режим доступа: www.gramota.net/materials/1/2009/4-1/9.html.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підруч. : У 2 кн. Кн.1 : Соціальна психологія особистості і спілкування. – К. : Либідь, 2004. – 576 с.

УДК 159.923

Кулікова А.О.

старший викладач кафедри практичної психології

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ Я-ОБРАЗУ В СТРУКТУРІ Я-КОНЦЕПЦІЇ У КРИЗОВИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЯХ

Окремим блоком стоять дослідження, предметом яких є вплив кризових ситуацій на Я-образ в структурі «Я-концепції» особистості. Кризова ситуація при цьому розглядається як ситуація емоційного та інтелектуального стресу, що потребує значної зміни уявлень про світ і про себе за короткий проміжок часу. До кризової життєвої ситуації можна віднести переїзд на постійне місце проживання в іншу країну, часткова або повна втрата працездатності, наявність складного захворювання, відбування покарання в місцях позбавлення волі та інше. Переживання життєвої кризи або кризової життєвої ситуації може привести до наступних конструктивних або деструктивних змін Я-Образу в структурі «Я-концепції» особистості [1].

Афективні зміни пов'язані зі змінами в емоційно-вольовій сфері, що відбуваються в процесі переживання кризової ситуації. Висловлюються в зміні емоційного ставлення людини до власного життя в цілому і окремим тимчасовим модусом і подій. Можуть призвести до переоцінки значимості окремих подій в ході власного життя; значущості минулого життя, зміни співвідношення вербальних і невербальних оцінок подій особистістю.

Зміни на когнітивному рівні - коригування усвідомлюваної життєвої програми, зміни раціонального усвідомленого ставлення до майбутнього, переоцінка життєвих планів, цілей і обставин, коригування соціально - професійної позиції, зміна ієрархії життєвих сфер.

Зміни ціннісно - смислової спрямованості - зміни піддається життєва філософія, на основі якої вибудовується індивідуальна історія життя суб'єкта, відношення до майбутнього; відбувається переосмислення сенсу власного життя і життя в цілому, змінюється структурна організація, в зв'язку з переглядом значущості тих чи інших життєвих цінностей, інтересів, ідеалів, переконань.

Зміни ступеня осмислення і інтеграції життєвого досвіду - пов'язані з впливом кризових подій, ситуацій на структуру самосвідомості особистості. Так, Л.Ф. Бурлачук і Є.Ю. Коржова виділяють наступні типи змін в структурі «Я-концепції» особистості під впливом кризи: а) криза призводить до інтеграції раніше забутого і відокремленого досвіду суб'єкта і коригування «Я-концепції», сприяє підвищенню адаптивного потенціалу особистості, б) криза веде до посилення колишньої «Я-концепції», при цьому новий життєвий досвід ігнорується особистістю, в) криза призводить до руйнування існуючого уявлення про себе і про свій життєвий шлях і дезадаптації особистості [1].

Також можуть відзначатися зміни в оцінках значимості міжособистісних відносин, основний акцент ставиться на зміну в емоційному стані людини, відчутті глибокого розчарування в ідеалах, викликані відповідними подіями його життєвого шляху. Дані зміни в поглядах, стосунках до предметів і явищ навколишнього світу носять досить стійкий характер.

При суб'єктно-діяльнісному варіанті змін «Я–концепції» особистості відзначаються поступові коригування життєвих пріоритетів і провідних ціннісних орієнтацій у зв'язку з умовами професійної діяльності, сімейного життя, початком самостійного життя, вік, що позначається на структурі та змісті картини життя. Найбільш часто відзначаються такі зміни: зростання значущості самостійності, впевненості в собі, критичності, матеріально забезпеченого життя, здоров'я і т.д.

Серед вітчизняних психологів, що займаються вивченням важких життєвих ситуацій, найбільш відомий Ф.Е. Василюк. Критична ситуація, на його думку, в найзагальнішому плані повинна бути визначена як ситуація неможливості, тобто така ситуація, в якій суб'єкт зіштовхується з неможливістю реалізації внутрішніх необхідностей свого життя (мотивів, цінностей і ін.) [1].

Існують чотири ключових поняття, якими в сучасній психології описуються критичні життєві ситуації. Це поняття стресу, фрустрації, конфлікту і кризи. Вітчизняний психолог, Ф.Е. Василюк, у своїй роботі виходив із загального уявлення, згідно з яким тип критичної ситуації визначається характером стану «неможливості», в якому опинилася життєдіяльність суб'єкта. «Неможливість» ця визначається, в свою чергу, тим, яка життєва необхідність, виявляється паралізованою в результаті неспроможності наявних у суб'єкта типів активності впоратися з готівкою зовнішніми і внутрішніми умовами життєдіяльності [1]. Кризові ситуації вибивають людину зі звичної життєвої колії. З одного боку для неї - це стрес і нестабільність, з іншого боку людині дається можливість подивитися на своє життя на даному відрізку часу як би з боку, тобто звичне життя представляється перед ним під іншим кутом зору і відбувається переоцінка обставин, що склалися [2].

Література

1. Василюк Ф.Є. Психологія переживання (аналіз подолання критичних ситуацій) / Ф.Є. Василюк – М.: Изд-во Моск. ун-ту, 1984. – 275 с.

2. Свенціцький А.Л. Я-концепція і самооцінка / А.Л. Свенціцький // Соціальна психологія: навч. – М.: Изд-во Проспект, 2005. – С. 68-70.

УДК 37.036.376 (043.3)

Popovich O.V.

Doctor of Philosophy, professor of applied psychology chair

FUNCTION OF CULTURAL CREATION AS THE FACTOR OF A PERSON'S CREATIVE POTENTIAL

The thesis deals with systematic investigation of a person's creative potential in the context of globalization and integration problems of cultural creation.

The purpose of the article is function of cultural creation as the factor of a person's creative potential.

In this work the author defines sociocultural function of a person's wholeness presentation in ontogenesis and phylogenesis of its self-realisation.

The relevance of the article is the boundaries between the 19th and the 21st centuries are characterized by humanistic discourse, which tends towards the pluralistic «horizontal» interaction of cultures compared to the vertical Europe - oriented enlightenment paradigm of cultural development. The new tendency also deals with the individual specific needs of the child. The methodological universality of conceptions in the domain of humanistic investigations needs systematic research of previous investigations. Thus, theory of aesthetics needs to study the aesthetic factor of creating the child's outlook which depend on the individual specific needs of the child and also to systematize the previous research of sensory effects (e.g. the sound, the colour, the word, etc.) as compensatory factors. It is the broad cultural sphere that contains various patterns to bring off cultural creativity.

The author characterizes compensatory mechanisms of cultural relaxation as certain aesthetic cultural creation experience in the context of psychological and pedagogical aspects of human activities, defines specific features of creativity considered with the 20th century cultural practice development.

Compensatory mechanisms are formed within social experience; yet compensatory objects make up a component of the social experience within which they have been formed, they affect the social system as a whole being able to change their trend besides.

In author's opinion the existence of adaptation trends classified according to the change of the system organization level may deal with the social compensator process and its trends, because they are rather definite (e.g. moral, social, psychological). The notion of «compensation» includes both human characteristics, features and characteristic features of culture as a whole.

The compensatory process and its trends in the domain of culture allow achieve person's equilibrium on the hand. On the other hand, it allows to achieve as much as possible taking into consideration certain levels of a person's integrity.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів**

01 лютого 2019 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

Маріуполь – 2019

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 262 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 28.01.2019)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., д.е.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Задорожна-Княгницька Л.В., д. пед. н., доцент; Лисак В.Ф. д.і.н., проф.; Омельченко В.Я., д.е.н., проф.; Павленко О.Г., д.філол.н., доц.; Романцов В.М. д.і.н., проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Толпежніков Р.О., д.е.н., доц.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 01 лютого 2019 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

СЕКЦІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

<i>Вагабова А.О.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ЛЮБОВІ ОСОБИСТІСТЮ..	182
<i>Варава Л.А.</i> ПСИХОСОМАТИЧНЕ ПЕРЕЖИВАННЯ ВЛАСНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЯК УМОВА ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	183
<i>Горбань Г.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО УЧИТЕЛЯ.....	184
<i>Кулікова А.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ Я-ОБРАЗУ В СТРУКТУРІ Я-КОНЦЕПЦІЇ У КРИЗОВИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЯХ.....	186
<i>Rorovich O.V.</i> FUNCTION OF CULTURAL CREATION AS THE FACTOR OF A PERSON'S CREATIVE POTENTIAL.....	187
<i>Стуліка О.Б.</i> РОЗВИТОК МНЕМІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	188
<i>Тищенко Л.В.</i> ПРОФЕСІЙНІ ТА ОСОБИСТІСНІ КОМПЕТЕНЦІЇ В СТРУКТУРІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	189
<i>Харитинюк В.М.</i> ВИЩА ОСВІТА ЯК ОДНА ЗІ СКЛАДОВИХ УСПІШНОЇ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ.....	191

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОВОЗНАВСТВА, ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ У СУЧАСНІЙ ПАРАДИГМІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

<i>Воеводина Н.М.</i> МЕЖЪЯЗЫКОВАЯ ИНТЕРФЕРЕНЦИЯ ПРИ ОБУЧЕНИИ ВТОРОМУ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ	193
<i>Ганжело С.М.</i> ЯВИЩА СИНОНІМІЇ ТА АНТОНІМІЇ У СФЕРІ ФРАЗЕОЛОГІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	194
<i>Гутникова А.В.</i> МЕТОДЫ ДИСТАНЦИОННОГО УНИВЕРСИТЕТСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	195
<i>Даниленко О.С.</i> АББРЕВИАТУРНАЯ ЛЕКСИКА В ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ (НА МАТЕРИАЛЕ НЕМЕЦЬКОГО ЯЗЫКА).....	196
<i>Кажан Ю.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ В ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВМІНЬ АУДІЮВАННЯ.....	198
<i>Каріда О.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ.....	200
<i>Loskoutova N.</i> NOTE SUR LA GENESE DES EMPRUNTS ALLER-RETOUR ENTRE L'ANGLAIS ET LE FRANÇAIS.....	202
<i>Марченко М.О.</i> ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ВІРШАХ Г.М. ЕНЦЕНСБЕРГЕРА.....	204
<i>Морева Г.Г.</i> ПРИНЦИП ВЕЖЛИВОСТІ В ТЕОРИИ И ПРАКТИКЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ	204